

Zaak C-437/09

AG2R Prévoyance tegen Beaudout Père et Fils SARL

(verzoek van het Tribunal
de grande instance de Périgueux om een prejudiciële beslissing)

„Mededinging — Artikelen 101 VWEU, 102 VWEU en 106 VWEU — Stelsel van aanvullende vergoeding van zorgkosten — Collectieve overeenkomst — Verplichte aansluiting bij bepaald verzekeringsorgaan — Uitdrukkelijke uitsluiting van elke mogelijkheid van vrijstelling van aansluiting — Begrip „onderneming”

Conclusie van advocaat-generaal P. Mengozzi van 11 november 2010 I - 977

Arrest van het Hof (Eerste kamer) van 3 maart 2011 I - 1003

Samenvatting van het arrest

1. *Mededinging — Regels van Unie — Materiële werkingssfeer — Collectieve overeenkomsten waarmee doelstellingen van sociale politiek worden nagestreefd — Aanvullende overeenkomst bij collectieve overeenkomst waarbij stelsel van aanvullende vergoeding van zorgkosten wordt ingevoerd — Overheidsbesluit waarbij aansluiting bij stelsel verplicht wordt gesteld — Daarvan uitgesloten*
(Art. 4, lid 3, VEU; art. 101, lid 1, VWEU)

2. *Mededinging — Regels van Unie — Onderneming — Begrip — Orgaan belast met beheer van stelsel van aanvullende vergoeding van zorgkosten — Daaronder begrepen — Voorwaarden (Art. 101 VWEU en 102 VWEU)*
3. *Mededinging — Openbare bedrijven en ondernemingen waaraan lidstaten bijzondere of uitsluitende rechten verlenen — Ondernemingen belast met beheer van diensten van algemeen economisch belang — Orgaan belast met beheer van stelsel van aanvullende vergoeding van zorgkosten — Aansluitingsverplichting voor ondernemingen van betrokken bedrijfstak zonder mogelijkheid van vrijstelling — Toelaatbaarheid (Art. 102 VWEU en 106 VWEU)*

1. Valt niet onder artikel 101, lid 1, VWEU, wegens de aard of het doel ervan, een overeenkomst die is gesloten in de vorm van een aanvullende overeenkomst bij een collectieve overeenkomst en bijgevolg het resultaat is van collectieve onderhandelingen tussen de werkgevers- en werknemersorganisaties voor een bepaalde bedrijfstak, waarbij in deze sector een stelsel van aanvullende vergoeding van zorgkosten wordt ingevoerd dat bijdraagt tot de verbetering van de arbeidsvoorwaarden van de werknemers, niet alleen door hun de nodige middelen te garanderen om de kosten te kunnen betalen die gepaard gaan met ziekte, arbeidsongeval, beroepsziekte of zwanger- en moederschap, maar ook door een verlaging van de kosten die zonder collectieve overeenkomst ten laste van de werknemers zouden komen. Hieraan wordt niet afgedaan door de omstandigheid dat de toetreding tot een dergelijke overeenkomst verplicht is voor alle ondernemingen van de betrokken bedrijfstak van een

lidstaat zonder mogelijkheid van vrijstelling van aansluiting.

Aangezien een dergelijke overeenkomst niet onder artikel 101, lid 1, VWEU valt, staat het de overheid vrij die overeenkomst verbindend te verklaren voor personen die formeel niet door de overeenkomst zijn gebonden.

Hieruit volgt dat artikel 101 VWEU, gelezen in samenhang met artikel 4, lid 3, VEU, niet in de weg staat aan het op verzoek van de werkgevers- en werknemersorganisaties van een bepaalde bedrijfstak door de overheid genomen besluit tot algemeenverbindendverklaring van een uit collectieve onderhandelingen

voortgekomen overeenkomst die voorziet in de verplichte aansluiting van alle ondernemingen van de betrokken bedrijfstak bij een stelsel van aanvullende vergoeding van zorgkosten, zonder mogelijkheid van vrijstelling.

solidariteitsbeginsel ten uitvoer te leggen, en dat het is onderworpen aan toezicht door de staat die het heeft ingevoerd.

(cf. punten 31-33, 36, 38-39, dictum 1)

2. In de context van het mededingingsrecht van de Unie omvat het begrip onderneming elke eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd. Elke activiteit die bestaat in het aanbieden van goederen en diensten op een bepaalde markt, vormt een economische activiteit.

Afhankelijk van de omstandigheden waarin een orgaan is aangewezen voor het beheer van een stelsel van aanvullende vergoeding van zorgkosten, en de onderhandelingsmarge waarover dat orgaan beschikt met betrekking tot de modaliteiten van zijn aanstelling, zou een dergelijk orgaan hoewel het geen winst-oogmerk heeft en op basis van het solidariteitsbeginsel handelt, kunnen worden aangemerkt als een onderneming die een economische activiteit uitoefent en op basis van financiële en economische overwegingen door de sociale partners is verkozen boven andere ondernemingen waarmee zij in concurrentie treedt op de markt voor de door haar aangeboden voorzieningen.

(cf. punten 41-42, 44-46, 64-65)

Een stelsel van aanvullende vergoeding van zorgkosten streeft een sociaal doel na voor zover het voorziet in een verplichte aanvullende sociale bescherming voor alle werknemers binnen een economische sector. Het sociale doel van een verzekeringsregeling is op zich evenwel niet voldoende om uit te sluiten dat de betrokken activiteit als economische activiteit wordt aangemerkt. Tevens is ver-eist dat dit stelsel kan worden geacht het

3. Voor zover het beheer van een stelsel van aanvullende vergoeding van zorgkosten moet worden aangemerkt als een economische activiteit, staan de artikelen 102 VWEU en 106 VWEU niet eraan in de weg dat de overheid een voorzorgsinstelling het uitsluitende recht toekent om dit stelsel te beheren zonder dat de ondernemingen van de betrokken bedrijfstak

kunnen worden vrijgesteld van toetreding tot dit stelsel.

de hem opgedragen taken van algemeen economisch belang niet meer onder economisch aanvaardbare voorwaarden kan verrichten.

De afschaffing van een dergelijke aansluitingsverplichting zonder mogelijkheid van vrijstelling zou immers ertoe kunnen leiden dat het betrokken orgaan

(cf. punten 80-81, dictum 2)